

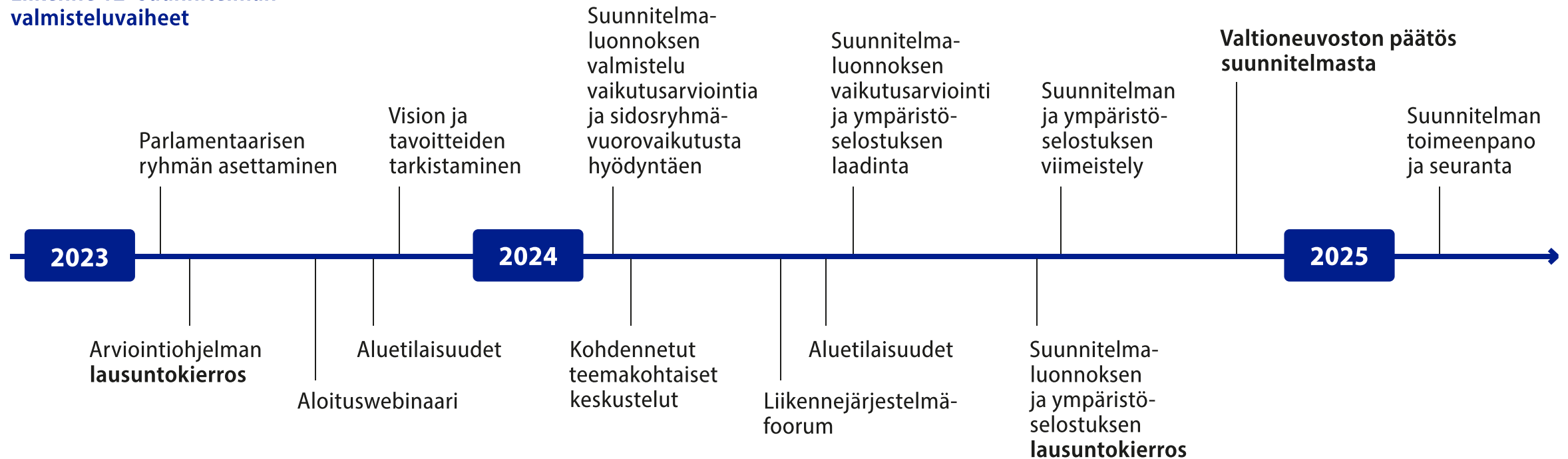
LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Liikenne 12 –suunnitelman päivitys

Vesitiepäivä 23.4.2024
Kaisa Kuukasjärvi

Liikenne 12 -suunnitelman päivityksen tavoiteaikataulu ja valmisteluvaiheet

Liikenne 12 -suunnitelman valmisteluvaiheet

Vuorovaikutuksen ja vaikuttamisen paikkoja jatkuvan vuorovaikutuksen lisäksi

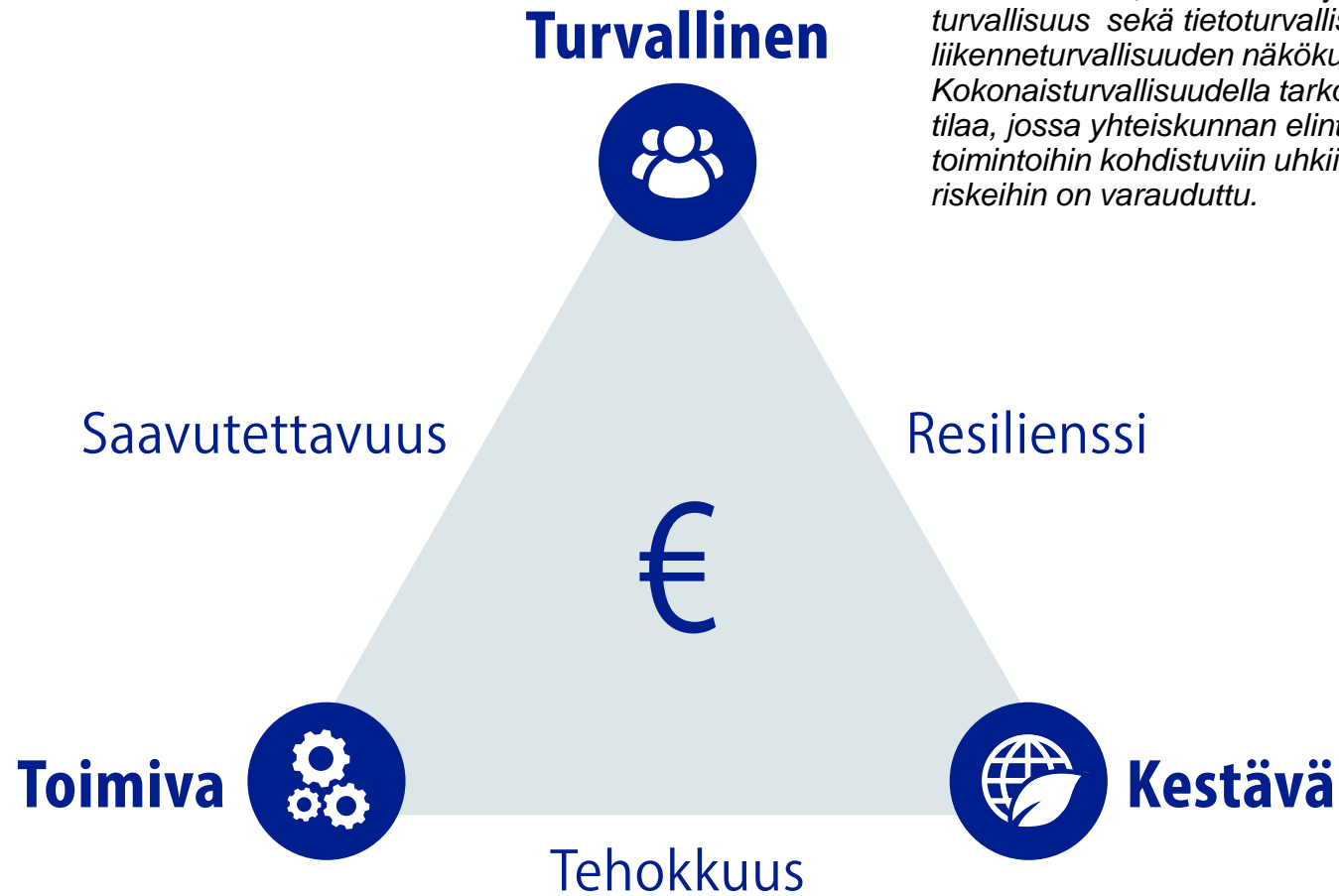

Visio vuoteen 2050

Kestävä ja saavutettava Suomi

- Vuonna 2050 Suomen liikennejärjestelmä on toimiva, turvallinen ja kestävä sekä edullisesti kaikille väestöryhmille saavutettava.
- Taloudellisesti kestävä ja tehokas liikennejärjestelmä tukee koko Suomen saavutettavuutta ja kehitystä eri alueiden vahvuudet, elinkeinoelämän tarpeet ja luonnon kantokyky huomioiden.
- Suomesta pääsee maailmalle ja maailmalta Suomeen - nopeasti ja helposti - myös digitaalisesti. Edistykselliset innovaatiot ja uudet teknologiat mahdollistavat saumattoman liikkumisen kulkumuodosta riippumatta koko Suomessa.

Päivitetyt tavoitteet

Liikennejärjestelmän turvallisuuteen vaikuttavat tieliikenteen ja liikkumisympäristöjen turvallisuus, raideliikenteen, merenkulun ja ilmailun turvallisuus sekä tietoturvallisuus liikenneturvallisuuden näkökulmasta. Kokonaisturvallisuudella tarkoitetaan tilaa, jossa yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuviin uhkiin ja riskeihin on varauduttu.

Liikennejärjestelmän toimivuuteen vaikuttavat muun muassa matka- ja kuljetusketjujen toteutuminen, saavutettavuus, matka-aikojen ennakoitavuus sekä matkustusmukavuus. Toimivassa liikennejärjestelmässä yhteydet on järjestetty tarkoituksenmukaisesti ja kehittämiskäytännöt mietitty kokonaisuuksina liikennekysyntä ja liikkujien tarpeet huomioiden.

Liikennejärjestelmän kestävyteen vaikuttavat taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys.

Vaihtoehdot ja niiden rahoitus

	Kehittävä	Valikoiden säilyttävä
Perusväylänpito	1,3 Mrd.(kehys) + 600 milj./v + ostovoimakorjaus 2,5%/v +100 milj. pieniin parantamisiin	1,3 Mrd. (kehys) + 400 milj./v + ostovoimakorjaus 2,5%/v +50 milj. pieniin parantamisiin
Kehittäminen	Väyläinfraan 170 milj./v.(kehys) +100 M€/v (Digirata) +330 M€/v	Väyläinfraan 170 M€/v(kehys) +100 M€/v (Digirata)
Kaupunkiseudut	+ 100 M€/v	-
Avustukset (infra)	8,5 M€ + kaupunkiliikennehankkeet (kehys) + 8 M€/v (säilyttävä) + 20 M€	8,5 M€ + kaupunkiliikennehankkeet (kehys) + 6 M€/v (kriittisen infran ylläpito)
Palvelut	110 M€/v (kehys)+ 42 M€/v (säilyttävä) + 50 M€	110 M€/v (kehys)+ 12 M€/v (välttämättömien palvelujen säilyttäminen)
Hallitusohjelman investointiohjelma	sitomatonta PVP:180 M€, kehittäminen: 1 600 M€	sitomatonta PVP:180 M€, kehittäminen: 1 600 M€
YHTEENSÄ 2025-2036	32,4 mrd € (ostovoimakorjaus-% ei mukana)	26 mrd € (+ ostovoimakorjaus 2,5 % ~1,56 mrd)

Tavoitteista johdetut toimenpideohjelmaa ja suunnitelman toimeenpanoa ohjaavat strategiset linjaukset

Toimiva

Olemassa olevien liikenne- ja viestintäverkkojen sekä palvelujen toimivuus varmistetaan huomioimalla kilpailukyky ja kasvu, eri alueiden saavutettavuus sekä kansalaisten sujuva liikkuminen

Kaikkien **liikennemuotojen toimivuus** on olennaista valtakunnallisessa liikennejärjestelmäkokonaisuudessa.

Liikennejärjestelmän toimivuus varmistetaan hyödyntämällä digitalisaatiota ja tietoa täysimääräisesti.

Turvallinen

Liikennejärjestelmän rooli **osana kokonaisturvallisuutta** (ml. liikenneturvallisuus) korostuu.

Liikenneturvallisuustoimenpiteistä painottuvat ne, jotka osaltaan edesauttavat, että ihmisestä johtuvat virheet eivät johtaisi ihmishengen menetyksiin tai vakaviin loukkaantumisiin

Kestävä

Eri **väestöryhmien liikkumismahdollisuudet korostuvat** eri alueiden ominaisuudet huomioiden.

Painotetaan **olemassa olevan** liikennejärjestelmän ja yhdyskuntarakenteen tehokasta hyödyntämistä.

Kestävän liikkumisen mahdollisuudet korostuvat erityisesti kaupunkiseutujen tehokkaan kasvun näkökulmasta.

Liikennejärjestelmäsuunnittelun ja tietopohjan kehittäminen

- Suunnitelman toimeenpanoa koskevia kehittämistoimia, mm. yhteensovitusta TEN-T-asetuksen vaatimukseen ja CEF-rahoitukseen sekä MAL-sopimusmenettelyihin kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisten hankkeiden osalta
- Ennakoinnin, vaikutusarvioinnin ja seurannan kehittäminen, mm. liikenne-ennustemallin kehittäminen
- Valtio yhteistyössä kuntien, kaupunkiseutujen ja elinkeinoelämän kanssa yhtenäistää alue- ja yhdyskuntarakennetta, aluekehitystä, elinkeinorakennetta, elinkeinoelämän tarpeita ja liikennejärjestelmää koskevaa tietopohjaa.
- Liikennealan julkisten hankintojen kehittäminen

Valtion väyläverkko 1/2

Perusväylänpito

- Lisärahoitus 450 M€ vuodessa, yhteensä 1,75 mrd. € vuodessa + 2,5 % vuodesta 2029 (yht. 1,56 mrd. €)
- 2025-2028 siirto kehittämisestä perusväylänpitoon
- Hallitusohjelman investointiohjelman lisärahoitus huomioitu
- Vuodesta 2029 alkaen 50 M€ parantamisrahoitus, mikäli pvp:n rahoitustaso yli 1,5 mrd. €.
 - Liikenneturvallisuus priorisoiden huomioiden myös kaupunkiseudut ja käpy sekä elinkeinoelämän tarpeet
- Väyläverkon korjausvelan nousu saadaan taitettua vuodesta 2029 alkaen, päätyen noin 5,1 miljardiin euroon vuoteen 2036 mennessä.
 - Keskivilkas ja alempi tieverkko elinkeinoelämän tarpeet huomioiden ja rataverkon välttämättömimmät tarpeet
- Mahdolliset täydentävät rahoitusmuodot, väylänpidon tehostaminen digitalisaation ja tiedon hyödyntämisen avulla
- Ellei rahoitustaso toteudu, myös verkon supistaminen keinovalikoimassa (tietopohjan kehittäminen tärkeää ennen sitä)

Valtion väyläverkko 2/2

Kehittäminen

- Valtion väyläverkon kehittämiseen n. 170 M€/v vuosille 2029-2036
- Välttämättömyysinvestointina sekä turvallisuuden ja kapasiteetin lisäämiseksi toteutetaan Digirata-hanke 100 M€/v
- Pääradan peruskorjaus aloitetaan vaiheittain vuodesta 2029 lähtien (ennakoivat työt hallitusohjelman Liite E)
- Hallitusohjelman investointiohjelman (Liite E) nimeämättömissä hankkeissa huomioidaan Väyläviraston investointiohjelma
- Rahoituksen kohdentamisessa huomioidaan kaikissa väylämuodoissa elinkeinoelämän, liikenneturvallisuuden ja huoltovarmuuden sekä sotilaallisen liikkuvuuden prioriteetit sekä TEN-T-asetuksen mukaiset vaatimukset erityisesti eurooppalaisilla liikennekäytävillä
- Infran kehittämisessä huomioidaan yhteensovittaminen ostoliikennesopimukseen tulevaisuudessa
- Nopeusrajoitusten tarkastelu

Meri- ja sisävesiliikenne

- Vesiväylien kehittämisessä huomioidaan teollisuuden investoinnit ja niihin liittyvä merikuljetusten kasvu sekä erityisesti huoltovarmuuteen liittyvät priorisoidut tarpeet
- Satamien takamaayhteyksien kehittämistarpeita arvioidaan osapuolten yhteistyössä myös huoltovarmuuden kannalta.
- Talvimerenkulun kehittäminen Ruotsin ja Viron kanssa palvelemaan Suomen elinkeinoelämän ja huoltovarmuuden kuljetustarpeita sekä jäänmurtajien uusimishjelma, joka huomioidaan talousraamissa
- Selvitys sisävesien raakapuun kuljetusten käyttäjätarpeista
- Huomioidaan merituulivoimapuistojen mahdolliset vaikutukset talvimerenkulun avustustarpeeseen
- Selkeytystä merituulivoimahankkeiden koordinointiin, vaikutuksiin ja suunnitteluun sekä toimijoiden rooleihin
- Meriliikenteessä valtio ja muut toimijat edistävät meriliikenteen hallinnan digitaalisten toimintaympäristön kehittämistä.

Satamat

- Valtio tunnistaa satamien korostuneen roolin liikennejärjestelmän huoltovarmuuden varmistamisessa sekä satamien muuttuneen roolin energiahuollossa. Suomen ulkomaankaupan kuljetusten ja huoltovarmuuden vuoksi on ensisijaisen tärkeää huolehtia satamaverkoston tarkoituksenmukaisesta toiminnasta kaikissa olosuhteissa.
- Satamien kansallinen määräysvalta varmistetaan osana kansallista huoltovarmuutta niin normaalioloissa, normaaliolojen häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissa.
- Satamat yhteistyössä valtion kanssa arvioivat TEN-T verkon ulkopuolisten satamien edellytyksiä nousta TEN-T-verkolle. Valtio muodostaa kokonaisnäkemyskomission esittävistä muutosehdotuksista vuoden 2025 aikana.

Suomen kansainvälinen saavutettavuus

- Pohjoismaista yhteistyötä syvennetään liikennejärjestelmäsuunnittelussa sotilaallisen liikkuvuuden, logistiikan ja huoltovarmuustarpeiden tunnistamisessa sekä digitalisaation ja kestävän ja älykkään liikennealan kasvuun liittyvässä yhteistyössä.
- Valtio arvioi ja selvittää raidelevyden muutosta erityisesti Pohjois-Suomessa sotilaallisen liikkuvuuden ja teollisuuden tarpeiden näkökulmasta. Valtio laatii TEN-T-asetuksen mukaiset selvitykset ja raidelevyden muutossuunnitelman. TEN-T-asetuksen mukaisen multimodaaleja rahtiterminaaleja koskevan markkina- ja ennakoitiantalyyysin yhteistyössä toimijoiden kanssa.
- Valtio kehittää tietopohjaa kansainvälisten yhteyksien kehittämisen tarpeista ja niihin liittyvistä riskeistä. Näitä kansainvälisesti potentiaalisia yhteyksiä voivat olla uudet ja olemassa olevat yhteydet Suomesta Ruotsiin Pohjois-Suomessa, Merenkurkun yhteys Vaasasta Uumajaan sekä yhteys Rail Balticaan, ml. junalauttayhteys.
- Selvitetään uusien merenalaisten datakaapelihankkeiden tarpeellisuutta infran häiriönsietokyvyn ja resilienssin näkökulmasta.

Mitä seuraavaksi?

- Keskusteluja sidosryhmien kanssa huhti-toukokuussa
 - Aluekeskustelukierros vkolla 17
- Toimenpideohjelmaluonnoksen muokkausta huhti-toukokuussa saadun palautteen pohjalta
- Kesäkuussa 2024 luonnos, jonka pohjalta valmistellaan ympäristöselostus, ja joka yhdessä ympäristöselostuksen kanssa laitetaan **lausunnoille syyskuussa.**
- Suunnitelman viimeistelyä ja lausuntokierroksen purkua marraskuussa 2024
- Joulukuussa 2024 **valtioneuvoston päätös suunnitelmasta**

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Kiitos!